

CONCEPTUL INCUBATORULUI DE AFACERI CA FORMĂ DE PROMOVARE A IMM-URILOR

A. Dodu, *competitor*
Universitatea Tehnică din Moldova

INTRODUCERE

În condițiile evoluției rapide a economiei globale, micile întreprinderi reprezintă o forță pentru creșterea economiei fiecărei națiuni. Începând cu anii 80, această categorie economică s-a bucurat de un mare interes din partea celor care s-au ocupat de planificare, legislație și practica dezvoltării micilor afaceri. Au fost explorate și create special structuri și strategii noi care permit întreprinderilor să demareze, să supraviețuiască și să se dezvolte. Așa a apărut conceptul de *incubator de afaceri*.

1. DEFINIREA INCUBATORULUI DE AFACERI

Incubatorul de afaceri este o structură special destinată susținerii și dezvoltării întreprinderilor mici nou formate. Prin facilitățile acordate antreprenorilor începători, inclusiv acordarea de spații, incubatorul contribuie în mod direct la orientarea potențialului intelectual și financiar privat spre dezvoltarea economiei și combaterea somajului.

Astfel, incubatoarele de afaceri sunt create pentru a sprijini dezvoltarea întreprinderilor aflate la început de activitate, care au idei, dar nu dispun de know-how, nu știu să facă un plan de afaceri și nici nu au resursele financiare pentru închirierea, la prețurile pieței, a unui sediu adecvat.

Economiștii apreciază că o cauză frecventă a eșecului întreprinderilor de tip start-up este lipsa suportului financiar, deoarece firmele mici sunt obligate să funcționeze pe piață pe baza propriilor resurse, fără a beneficia de susținere financiară, care să le ajute să facă față presiunilor mediului concurențial. Aici intervine rolul incubatorului de afaceri: pe lângă asigurarea suportului logistic necesar, aici se organizează cursuri de pregătire, se întocmesc planuri de afaceri, se învață cum trebuie realizat un proiect pentru atragerea fondurilor puse la dispoziție de finanțatorii interni sau externi, într-

un cuvânt, se însușesc primii pași în lansarea unei afaceri. Odată cu dezvoltarea firmei, aceasta se rupe de incubator în care s-a născut și începe să funcționeze pe cont propriu.

În articolul în cauză vom aborda **aspectele teoretico-științifice** ale incubatoarelor de afaceri și impactul pe care îl pot avea în mediul economic, aspecte încă puțin cunoscute în Republica Moldova.

Noțiunea de „*incubator de afaceri*” a fost preluată în limba română exact ca în limba engleză – „*business incubator*”, dat fiind faptul că sensul acestor cuvinte alăturate corespunde perfect celui din sintagma engleză.

Trebuie să precizăm, în primul rând, că este vorba despre o noțiune economică proprie economiei de piață și liberei inițiative care în țările dezvoltate s-a cristalizat acum 30 de ani și s-a perfecționat atât din punct de vedere teoretic, conceptual, cât și practic, ca model de organizare și funcționare.

În opinia economiștilor cu renume în domeniul business-incubatoarelor Rustam Lalkaka și Jack Bishop „un incubator de afaceri este definit ca fiind un sistem organizațional în care activitățile sunt coordonate în scopul de a proteja firmele noi și de a le înlesni dezvoltarea” [1]

Conform definiției Comisiei Europene un Business incubator (BI) este un loc în care sunt concentrate, într-un spațiu limitat, întreprinderi recent create. Obiectivul incubatoarelor este de a spori șansa de creștere și durata de supraviețuire a acestor întreprinderi, furnizându-le spații modulare cu servicii comune (telecopiatoare, computere), ca și o încadrare în scopul asigurării unor servicii specifice. Accentul este pus, în mod esențial, pe dezvoltarea locală și pe crearea de locuri de munca. Orientarea tehnologică este deseori lăsată pe plan secundar [3].

O altă definiție este prezentată de Asociația Națională a Business Incubatoarelor din Statele Unite (USNBIA) și anume: „incubatorul de afaceri este un instrument de dezvoltare economică creat pentru a accelera creșterea și succesul companiilor antreprenoriale prin intermediul suportului afacerii cu resurse și servicii. Principalul obiectiv al unui

incubator de afaceri este de a produce firme de succes, care vor părăsi programul fiind viabile din punct de vedere financiar” [3].

În opinia economistului român Dragomirescu Simina „definiția convențională a incubatoarelor reiesă din ceea ce reprezintă ele: facilități oferite micilor întreprinderi care sunt chiriășele acestor incubatoare; se asigură întreprinzătorilor atât servicii cât și accesul la un management specializat; servicii de consultanță le sunt de asemenea puse la dispoziție. Incubatoarele pot fi plasate într-una sau mai multe clădiri amenajate, dar pot fi și incubatoare „fără pereți” care asigură doar consultații și servicii ocazionale” [2]

Conform legislației din Federația Rusă business-incubator este o organizație, ce rezolvă sarcinile întreprinderilor mici nou-create și antreprenorilor începători, care doresc, dar nu au posibilitatea să lanseze afacerea proprie, legate de acordarea suportului acestora în crearea produselor viabile și comercial-eficiente, precum și producerilor eficiente [3].

Definițiile incubatorului de afaceri au fost prezentate și de către savanții autohtoni.

În opinia economistului Braguța Aurelia „accepțiunea generală a noțiunii de incubator de afaceri constă în definirea unei astfel de instituții, ca fiind o structură partenerială locală sau regională, care oferă întreprinderilor mici și mijlocii o gamă complexă de servicii în condiții avantajoase, fiind focalizată, în principal, pe introducerea proceselor inovative în industrie și în servicii destinate industriei” [4].

Economistul Natalia Titica menționează că „incubatorul de afaceri este o instituție care urmărește crearea unui mediu favorabil, sustenabil, pentru firmele nou înființate și cele inovative, cu potențial de dezvoltare.” [5].

Din analiza definițiilor prezentate putem conchide următoarele:

- Incubatorul de afaceri este un sistem organizațional în care se coordonează activitățile IMM-urilor nou-create;
- Incubatorul de afaceri este un loc în care sunt concentrate, într-un spațiu limitat, întreprinderi recent create;
- Incubatorul de afaceri este un instrument de dezvoltare economică care contribuie la stimularea activității IMM-urilor.

Reieșind din aspectele teoretice ale business-incubatorului, expuse mai sus, prezentăm mai jos definiția proprie a autorului în ce privește acest concept:

Incubator de afaceri este instrument de dezvoltare economică destinat sprijinirii de noi

afaceri și asigurării unei dezvoltări viitoare eficiente - dispune de organizare proprie, internă, fiind oferită asistența privind managementul, accesul la servicii financiare și alte servicii importante privind suportul tehnic și al afacerilor.

2. PROCESUL DE INCUBARE ÎN CADRUL INCUBATORULUI DE AFACERI

Este de menționat că orice afacere, din punct de vedere al dezvoltării în timp, are o perioadă de inițiere (*incubare in house*), o perioadă de maturizare (*incubare external house*), o perioadă de dezvoltare, o perioadă de stagnare și o perioadă de scădere. Pe tot parcursul acestor perioade afacerea este tot timpul sensibilă și supusă oricând unei posibile distorsionări și dispariții. Deci, apelarea la serviciile unui incubator de afaceri este o formă științifică și logică de protejare a creșterii afacerii și de maturizare a acesteia.

Procesul de incubare este un proces de dezvoltare socială, economică și antreprenorială, de natură privată sau publică. Are ca scop descoperirea noilor idei de afaceri sau a firmelor aflate în faze inițiale de dezvoltare „start-up” sau „seed companies”, ajutând astfel la accelerarea procesului de dezvoltare al IMM-urilor [3].

Procesul de incubare a afacerii prevede un vast program de ajutor în afacere pentru a facilita progresul noilor afaceri. În general, aceste programe de ajutor prevăd spațiu profesional, suport administrativ, crearea de rețele și, nu în ultimul rând, îndrumarea sau asistarea. Prin îndrumare, afacerea învață mai bine practicile afacerii, precum contabilitatea, finanțele, marketingul și tranzacțiile financiare, plus cele mai bune practici de management în planificare, organizare, conducere și control.

Procesul de incubare este legat inevitabil de conceptul de comunitate, având în vedere faptul că firmele chiriășe sunt reprezentante ale comunității și că, odată devenite firme durabile, vor fi utile ei. Acesta, prin furnizori și clienți, poate constitui elementul care-l leagă în mod colegial pe noul întreprinzător de comunitatea locală.

Pentru ca un incubator de afaceri să ia ființă și să funcționeze, în mod obligatoriu trebuie să existe două tipuri de participanți:

- De o parte, cei care se decid să pună la dispoziția celor care ar dori să înființeze o mică întreprindere proprie, toate condițiile necesare pentru aceasta;

- De cealaltă parte, cei care doresc să-și înființeze o întreprindere proprie și nu au nici posibilitățile, nici cunoștințele necesare.

Părăsirea incubatorului de afaceri este o probă destul de dificilă. În mod normal, abandonarea lui trebuie să se efectueze atunci când afacerea impune prin însuși stadiul ei de dezvoltare eliberarea spațiului. Menținerea unui chiriaș mai mult de cinci ani produce impresia că incubatorul este o organizație de închiriere și nu una cu rol economic.

Mediul creat în cadrul unui incubator de afaceri este caracterizat prin câteva trăsături particulare care au tocmai rolul de a permite realizarea unui climat de colaborare pentru instruirea micilor întreprinzători, de suport și dezvoltare a afacerilor considerate profitabile.

Aceste trăsături sunt:

- Selecționarea cu multă atenție a firmelor care urmează să fie incubate încă din stadiul inițial al formării lor;
- Asigurarea spațiului de lucru pentru fiecare firmă chiriașă a incubatorului;
- Asigurarea de facilități de care acestea să beneficieze în mod egal și anume facilități de comunicare și suport administrativ;
- Existența unei echipe care să se ocupe de instruirea, dezvoltarea și consultanța pentru noii întreprinzători;
- Asigurarea accesului micilor întreprinzători la servicii de tip juridic sau financiar,
- Stabilirea de chirii și taxe accesibile pentru serviciile oferite firmelor chiriașe;
- Dezvoltarea firmelor incubate, astfel încât acestea să fie capabile să părăsească incubatorul după 3 sau 4 ani și să devină firme independente.

Conceptul de incubator de afaceri face posibilă susținerea întreprinderilor mici și mijlocii în stadiul lor de început, cel mai dificil, reprezintă un instrument pentru combaterea șomajului și, nu în ultimul rând, este o cale de valorificare a rezultatelor cercetării științifice în vederea transferului de tehnologie avansată către industrie.

Bibliografie

1. **Lalkaka R., Bishop J.** Rolul incubatoarelor de afaceri în dezvoltarea economică. – București: Editura ALL BECK, 2000.
2. **Dragomirescu S.** Incubatorul de afaceri în 15 întrebări și răspunsuri. – București: Editura Litera, 1993.
3. *Best practice in business incubation.* – New York: United Nations, 2001.
4. **Braguța A.** Incubatorul de afaceri – o soluție a managementului contemporan pentru dinamizarea dezvoltării antreprenoriale // *Materialele Conferinței Internaționale „Rolul științei și învățământului economic în realizarea reformelor economice din Republica Moldova”, ASEM, 2003, p.38.*
5. **Titica N.** Rolul incubatoarelor de afaceri în dezvoltarea întreprinderilor mici și mijlocii // *Economica, nr.3-4, 2002, p.61.*